

**SEVEROČESKÁ
VĚDECKÁ
KNIHOVNA
ÚSTÍ NAD LABEM**

**VÝROČNÍ ZPRÁVA
HODNOCENÍ VÝKONU REGIONÁLNÍCH
FUNKCÍ V ÚSTECKÉM KRAJI
V ROCE 2012**

Březen 2013

Výroční zpráva hodnocení výkonu regionálních funkcí v Ústeckém kraji v roce 2012

1. Úvod

Program podpory výkonu zajištění regionálních funkcí (RF) knihoven a jeho praktické naplňování má zajistit dostupnost veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech republiky a snažit se vyrovnat rozdíl v poskytování informačních a knihovnických služeb obyvatelům měst a malých obcí bez rozdílu. K zajištění splnění úkolu byly stanoveny základní regionální funkce pro jmenované pověřené knihovny Ústeckého kraje, jimiž jsou městské knihovny v 7 okresních městech a Městská knihovna v Žatci.

Pověřené knihovny se smluvně zavázaly plnit tyto základní regionální funkce:

- Poradenská a konzultační činnost (8 pověřených knihoven)
- Statistika knihovnických činností KULT V 12.01 (8 pověřených knihoven)
- Vzdělávání knihovníků, semináře, porady (8 pověřených knihoven)
- Pomoc při revizi a aktualizaci KF (8 pověřených knihoven)
- Nákup, zpracování a distribuce KF z prostředků obcí (7 pověřených knihoven)
- Budování a cirkulace VF (8 pověřených knihoven)
- Servis výpočetní techniky (3 pověřené knihovny)

Plnění základních RF zajišťuje koordinaci odborných knihovnických činností a účelnou dělbu práce. Zachovává a rozvíjí vazby mezi knihovnami v jednotlivých okresech i v celém kraji a umožňuje vzájemné sdílení informačních zdrojů i služeb. Je zárukou udržení odborného standardu a dostupnosti poskytovaných služeb, zajišťuje aktualizaci knihovnických fondů základních knihoven a zároveň velice efektivně využívá finančních prostředků vložených do tohoto systému a umožňuje i dbát o odborný a kvalifikační růst pracovníků knihoven. Kvalitní plnění RF pověřenými knihovnami má mimořádný význam pro fungování neprofesionálních knihoven v malých obcích.

2. Výkon regionálních funkcí v Ústeckém kraji

Rok 2012 byl již osmým rokem, kdy financování výkonu regionálních funkcí zajišťuje Ústecký kraj z finančních prostředků svého rozpočtu (viz zákon č.1/2005 Sb.) a to v souladu s nově vydanými „Zásadami zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v Ústeckém kraji“ (schváleny usnesením Zastupitelstva Ústeckého kraje č.25/28Z/2012 ze dne 22. 2. 2012).

Krajská knihovna (Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem) zpracovala na základě dílčích žádostí jednotlivých pověřených knihoven (PK) „Projekt výkonu regionálních funkcí pro knihovny Ústeckého kraje“ a předložila Krajskému úřadu žádost o přidělení finančních prostředků.

Krajský úřad uzavřel smlouvy přímo s pověřenými knihovnami, následně došlo k převodu peněz s tím, že byly uznatelné náklady od 1. 1. 2012. Vyúčtování RF je řešeno v příslušné smlouvě.

Garantem zajištění plnění výkonu regionálních funkcí pro Ústecký kraj je Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem, která sama a prostřednictvím sedmi jmenovaných pověřených knihoven v kraji, se kterými uzavřela „Smlouvu o přenesení regionálních funkcí krajské knihovny na základní knihovnu“, zajišťuje plnění regionálních funkcí pro celkem 302 veřejných knihoven v Ústeckém kraji. Smlouva s novými podmínkami, stanovenými ve spolupráci s Odborem kultury a památkové péče Krajského úřadu Ústeckého kraje, je uzavřena na dobu neurčitou.

Všechny pověřené knihovny poskytují odborné knihovnické služby v rámci výkonu regionálních funkcí základním knihovnám na základě Smlouvy o zajištění výkonu RF, uzavřené mezi provozovateli základních knihoven (tj. obcemi) a pověřenou knihovnou.

K 31. 12. 2012 je v kraji evidováno 302 knihoven (6 knihoven nepracovalo, a to v Markvarticích, okr. Děčín, v Lužici a Českém Jiřetíně, okr. Most a v Blatně, Perštejně a Všehrdech, okr. Chomutov). Z tohoto počtu je 8 knihoven pověřených RF, včetně SVK v Ústí nad Labem, dále 37 profesionálních knihoven, 246 neprofesionálních knihoven a 11 neprofesionálních knihoven vedených jako pobočky.

REGION	Celkem knihoven	Pověřené knihovny	Ostatní profes.knihovny	Neprofesionální knihovny	Pobočky
Děčín	46	1	7	38	10
Chomutov	40	1	5	34	3
Litoměřice	83	1	7	75	3
Louny	29	1	4	24	10
Žatec	12	1	0	11	4
Most	27	1	5	21	1
Teplice	31	1	7	23	11
Ústí n. L.	23	1	2	20	7
Celkem	291	8	37	246	49

V roce 2012 se počet knihoven vykazovaných ve statistice NIPOS liší, protože neprofesionální knihovny, které nemají internet, se staly pobočkami knihovny obce s obecním úřadem, kde internet je k dispozici. Počet obsluhovaných knihoven je proto větší právě o výše zmíněné pobočky, které pracují nadále jako samostatné knihovny, dostávají výměnné soubory knih z pověřené knihovny, probíhají u nich metodické návštěvy, konzultace, revize apod. U jednotlivých pověřených knihoven je proto vykazován počet knihoven i s těmito pobočkami.

Plnění regionálních funkcí v jednotlivých okresech:

Okres Děčín – 130 942 obyvatel, rozloha 909 km², počet obcí 52

Knihovny v okrese: 1 pověřená knihovna – 4,6 pracovních úvazků
7 profesionálních knihoven s 1 pobočkou
38 neprofesionálních knihoven

Městská knihovna v Děčíně plní všechny základní regionální funkce kromě servisu výpočetní techniky. Regionální pracoviště je vzhledem k velikosti regionu rozděleno na dvě části - se sídlem v Děčíně a ve Varnsdorfu.

MěK Děčín má se všemi obecními a vybranými městskými úřady uzavřené dohody o sdružování finančních prostředků na nákup a zpracování výměnných fondů pro knihovny v okrese, včetně pěti menších profesionálních knihoven s pracovním úvazkem 1 – 1,5 úvazku. Knihovny Rumburk a Varnsdorf nejsou součástí systému, pověřená knihovna pouze zpracovává statistiku. Knihovna v Markvarticích obnovila provoz, byla nabídnuta smlouva, ale spolupráce byla odložena až na rok 2013.

Obecní knihovna Horní Podluží díky grantu z VISKu3 spustila v říjnu 2012 automatizovaný výpůjční systém. MěK Dolní Poustevna zakoupila program Clavius, počítač a tiskárnu, byla zahájena katalogizace knih. V prosinci byly připraveny dvě žádosti o grant ve VISK3 a to pro Dolní Poustevnu a Horní Podluží.

V knihovnách v Rybníšti a Starých Křečanech proběhla aktualizace fondu.

MěK Děčín retrospektivně zpracovává do elektronického katalogu knihovní fondy knihoven, aby mohly být prováděny revize v knihovnách regionu výhradně elektronickou cestou.

Nákup a zpracování knih probíhá průběžně, nové knihy a soubory jsou do menších knihoven dodávány jednou za tři týdny, do profesionálních knihoven zpravidla dvakrát za měsíc. Počet knih v jednotlivých souborech neodpovídá standardu, ale celkový počet souborů je několikanásobně vyšší, než určují standardy VISK.

Větší knihovny se zapojují do Noci s Andersenem, pořádají zajímavé akce pro děti – pohádkový les, nocování v knihovně, výtvarné, fotografické a literární soutěže. V mnohých knihovnách funguje tzv. donášková služba. Na velmi dobré úrovni je i spolupráce knihoven se školami.

Spolupráce se všemi knihovnami je trvale na dobré úrovni, během metodických návštěv knihoven dochází i k setkávání se starosty, což vede k dalšímu zlepšování vztahů.

Výkon regionálních funkcí byl výrazně omezen během letních měsíců, kdy probíhalo stěhování MěK Děčín do nové budovy a činnost byla obnovena až ve druhé polovině září.

Okres Chomutov - 123 322 obyvatel, rozloha 935 km², počet obcí 44

Knihovny v okrese: 1 pověřená knihovna – 2 pracovní úvazky, 2 pobočky
5 profesionálních knihoven s 1 pobočkou
34 neprofesionálních knihoven

Středisko knihovnických a kulturních služeb v Chomutově vykonává regionální funkce v celém rozsahu nabízených služeb.

Chomutov byl prvním regionem v Ústeckém kraji, kde jsou všechny knihovny automatizované a svůj fond mají přístupný na webu pověřené knihovny. Ve všech knihovnách je přístup k internetu.

Knihovníci jsou průběžně proškolení v obsluze PC i v práci s knihovním programem Clavius. K tomuto účelu je vyčleněn jeden počítač pro revizi knihovního fondu a pro zaučování knihovníků při používání knihovního systému Clavius REKS. Chomutov byl prvním regionem v Ústeckém kraji, kde jsou všechny knihovny automatizované a svůj fond mají přístupný na webu pověřené knihovny.

Výměnné soubory jsou i nadále velice oblíbené mezi základními knihovnami, protože jejich finanční možnosti by nedovolily nakupovat tak bohatý knihovní fond. Díky výměnným souborům se do obcí dostává nová literatura.

Knihovny v Blatně, Všehrdech a Perštejně mají pozastavenou činnost, předpokládá se jejich oživení, vedou se jednání se starosty.

Starostové všech obcí byli vyzváni k uvedení odkazu na knihovnu na svých webových stránkách. Zatím se zapojilo asi 14 obcí, bude se pokračovat i v příštím roce.

Okres Litoměřice – 117 077 obyvatel, rozloha 1 032 km², počet obcí 105

Knihovny v okrese: 1 pověřená knihovna - 2,50 pracovních úvazků

7 profesionálních knihoven

76 neprofesionálních knihoven (z toho je jedna vedena jako pobočka)

MěK Litoměřice obsluhuje 76 neprofesionálních knihoven, z toho je Místní knihovna ve Starém Týně pobočkou knihovny v Úštěku (má stejného zřizovatele, ale nemá přístup k internetu).

Každá místní knihovna byla v průběhu roku minimálně 1x navštívena v rámci metodických návštěv.

Vzdělávání probíhá individuálně při metodických návštěvách a již několik let pořádá pověřená knihovna výjezdní seminář, spojí se tak vzdělávání s návštěvou jiných knihoven. V rámci Týdne knihoven objíždějí metodičky knihovny v jejich výpůjční době a školí přímo čtenáře místních knihoven. Metodičky předváděly, jak se orientovat a jak správně hledat v on-line katalozích (vlastní knihovna, Knihovna K. H. Máchy v Litoměřicích, SKAT, JIB). Bylo navštíveno 12 knihoven a zúčastnilo se 81 čtenářů. Akce byla určena pro neautomatizované knihovny s fondem vloženým v rámci celookresního katalogu.

Retrokoverze knihovního fondu s následnou revizí proběhla v 6 knihovnách - celkem revidováno 8 552 k.j. Knihy byly vloženy do AKS Clavius a pokračuje se tak v budování elektronického regionálního katalogu.

Revize výměnného fondu byla provedena v červenci, vyřazené knihy jsou převedeny do místních knihoven. Zastaralý fond byl obměněn v 8 knihovnách. V tabulce statistického výkazu výkonu RF byl chybně uváděn stav výměnného fondu, od r. 2008 nebyly odečítány roční úbytky, proto je v letošním roce stav fondu výrazně menší než v předchozích letech.

Nákup a zpracování knihovního fondu provádí pověřená knihovna pro 3 malé městské knihovny z prostředků jejich zřizovatelů (MěK Terežín, MěK Budyně a MěK Úštěk). V roce 2012 bylo nakoupeno a zpracováno celkem 1114 svazků.

Místní knihovny, které získají finanční prostředky od zřizovatelů, si nakupují samostatně, fond doplňují i o knihy, získané darem. Pověřená knihovna je knihovnický a technický zpracovává, aby byl fond zpracován jednotně a byl zahrnut v souborném katalogu okresu. V roce 2012 bylo pro 29 knihoven takto zpracováno celkem 2515 knihovních jednotek.

Servis výpočetní techniky není součástí poskytovaných služeb RF, obce mají zajištěnu tuto činnost na komerční bázi.

V roce 2012 pracovalo 23 MK v AKS Clavius REKS, pokračuje retrokonverze fondu (budování celookresního katalogu), zatím je vložen fond 32 místních knihoven. Každá z knihoven může k vyhledávání využít katalog, který je vystavený na vlastních webových stránkách nebo na stránkách pověřené knihovny. Při retrokonverzi je fond přeznačován a přebalován, což provádí sama knihovnice.

Metodičky každoročně spolupracují s knihovnami a jejich zřizovateli při přípravě žádostí o dotace z grantů MKČR na obnovu hardwaru a softwaru. Bylo podáno 13 žádostí, ale žádná nebyla podpořena.

Okres Louny – 83 186 obyvatel, rozloha 1 118 km², počet obcí 70

Knihovny v okrese: 2 pověřené knihovny (MěK Louny, MěK Žatec)

4 profesionální knihovny se 7 pobočkami

35 neprofesionálních knihoven se 3 pobočkami

MěK Louny - 0,60 pracovníka

4 profesionální knihovny

32 neprofesionálních knihoven (z toho je 8 knihoven vedeno jako pobočky)

V roce 2012 pokračovala pověřená knihovna v systému rozvozu knih do neprofesionálních knihoven, který byl zaveden v roce 2009. Systém zabezpečuje větší cirkulaci knižního fondu a umožňuje knihovníkům individuální výběr dokumentů podle požadavků čtenářů. Každá knihovna byla navštívena 4x ročně. S rozvozem knih jsou spojeny i metodické návštěvy a problémy jsou řešeny přímo na místě. Výměnné soubory jsou poskytovány dvěma profesionálními knihovnami – Peruc a Kryry.

V lednu 2012 proběhla porada knihovníků MLK, v rámci níž byli knihovníci proškoleni i v řádném vedení statistiky. V dubnu byl seminář „Naučná literatura a třídníky MDT“, v září „Současná česká literatura“ a „Angloamerická literatura“. V prosinci bylo vánoční setkání knihovníků spojené se křtem knihy „Sladkých padesát receptů z Městské knihovny Louny“. Porady profesionálních knihoven se uskutečnily v Postoloprtech a v Podbořanech.

Osm neprofesionálních knihoven nemá internet, a proto jsou vedeny jako pobočky. Plně automatizovaný výpůjční systém mají knihovny Cítoliby, Kryry, Koštice, Ročov, Dobroměřice, Peruc, Lenešice a Líšřany. Knihovna Libčeves podala žádost o grant v rámci VISK na zakoupení knihovního systému Clavius .

Obecní úřady na nákup knih pro své knihovny nepřispívají, proto knihovna nenakupuje ani nezpracovává knihovní fond, který by byl pořízený z prostředků obcí.

MěK v Žatci – 0,55 pracovníka

12 neprofesionálních knihoven (z toho je jedna vedena jako pobočka)

Městská knihovna v Žatci obsluhuje část okresu Louny – Podbořansko a Žatecko. Odborné knihovnické služby v rámci výkonu regionálních funkcí jsou základním knihovnám poskytovány na základě Smlouvy o zajištění výkonu RF uzavřené mezi provozovateli základních knihoven (obce) a pověřenou knihovnou (MěK Žatec). Sedmi knihovnám (z toho je jedna vedena jako pobočka) přispívají obce na nákup knihovního fondu, jeho nákup a zpracování zajišťuje pověřená knihovna. V rámci metodických návštěv a při periodických výměnách souborů výměnného fondu jsou zajišťována individuální proškolení knihovníků obecních knihoven v práci s výpočetní technikou, internetem, databázemi i knihovním systémem. V roce 2012 byli formou individuálního vzdělávání proškoleni 4 knihovníci. Vzdělávání bylo zaměřeno na odborné zpracování knihovního fondu, práci s knihovním systémem Clavius, statistika o činnosti knihovny, MVS a vyhledávání v odborných databázích.

Aktualizace fondů probíhá ve všech knihovnách, v roce 2012 proběhla revize v Obecní knihovně Libočany.

Distribuce souborů knih proběhla dvakrát, knihovníci mohou využít i poštovního zasílání nebo osobního vybírání i odvozu.

Knihovna zpracovává statistiky knihoven svého regionu a dále je předává metodickému oddělení MěK Louny, které zajišťuje za region Louny a Žatec zadávání údajů do celostátního registru NIPOS. V roce 2012 byl knihovně nastaven vlastní přístup do NIPOSU a pověřená knihovna zadávala údaje za knihovny žateckého regionu.

Spolupráce s obcemi a zajišťování služeb v rámci výkonu RF je přijímáno velice kladně všemi obcemi. Kvalita činnosti jednotlivých obecních knihoven má vzrůstající tendenci.

Činnost dvou základních knihoven regionu je na vynikající úrovni, činnost dalších tří základních knihoven, které vyvíjejí činnost nad rámec běžného výpůjčního procesu a zajišťují kulturní a vzdělávací akce, soutěže a jiné aktivity pro veřejnost, je na velmi dobré úrovni. V jedné knihovně došlo výměnou knihovníka k oživení činnosti i zájmu veřejnosti o dění v knihovně.

Okres Most – 113 944 obyvatel, rozloha 467 km², počet obcí 26

Knihovny v okrese: 1 pověřená knihovna – 1, 5 pracovní úvazek
5 profesionálních knihoven s 1 pobočkou
21 neprofesionálních knihoven

Městská knihovna v Mostě vykonává regionální funkce - kromě servisu výpočetní techniky - v plném rozsahu.

Vzdělávání knihovníků probíhá individuálně v rámci metodických návštěv a pracovních porad pro profesionální a neprofesionální knihovny. V září 2012 proběhlo pro knihovníky mosteckého regionu školení počítačové gramotnosti (z grantu VISK 2). Školení zajišťovala krajská knihovna, prostory a techniku poskytla, MěK Most. Zúčastnilo se 8 knihovníků z MLK.

V pěti knihovnách pokračuje za pomoci metodiček PK zpracování knihovního fondu v knihovnách s knihovním programem Clavius. Automatizovaný výpůjční systém je zaveden ve všech profesionálních knihovnách. Regionální knihovní systém Clavius REKS v regionu není.

MěK Litvínov v říjnu 2012 získala 1. místo v celostátní soutěži o nejlepší webové prezentace knihoven Biblioweb 2012 ve dvou kategoriích, tj. hlavní cena poroty v kategorii odborných knihoven a knihoven v obcích nad 20 tisíc obyvatel a v kategorii přístupnosti pro těžce zrakově postižené.

V grantu z projektu „Operační systém – Rozvoj lidských zdrojů“ uspěly dvě obce (Patokryje a Havraň), získaly tak finanční prostředky na plat knihovnice na celý úvazek. Knihovny rozšířily svou výpůjční dobu a dostávají se tak mezi profesionální knihovny. V jedné knihovně došlo k obměně knihovnice. Knihovna Český Jiřetín byla mimo provoz z důvodu nevyhovujících prostorů, vlhkosti a plísně, obec má problém zajistit knihovníka. Obecní knihovna v Malém Březně získala další prostory.

O knihy z výměnných fondů je mezi knihovnami regionu velký zájem, na nákup do vlastních fondů knihoven přispívá pouze 5 obcí. Pro většinu knihoven jsou výměnné soubory jediným zdrojem nových knih.

Spolupráce se zřizovateli knihoven probíhala bez problémů.

Okres Teplice – 127 169 obyvatel, rozloha 469 km², počet obcí 34

Knihovny v okrese: 1 pověřená knihovna – 1,8 pracovníka

7 profesionálních knihoven se 6 pobočkami

23 neprofesionálních knihoven s 1 pobočkou

V roce 2012 se pracovníci RF stejně jako v předchozích letech kromě běžné činnosti pro obecní knihovny věnovali především práci na rekatologizaci knihovního fondu v dalších knihovnách. Knihovna podala žádost o podporu projektu „Automatizace knihovnických činností v knihovnách obcí teplického regionu“ do programu MK ČR VISK3. Získáním finančních prostředků ve výši 25 tis. Kč byly zakoupeny 3 licence Clavius REKS pro 3 neprofesionální knihovny (Ledvice, Újezdeček a Zabuřany). Automatizovaný systém byl zahájen v Modlanech, Novosedlicích a Oldřichově.

Postupným připojováním knihoven vzniká regionální souborný katalog a automatizací procesů se zvyšuje kvalita služeb v každé zapojené obci. Doprovodným efektem je výrazná změna celkového dojmu z obecních knihoven, protože se fond aktualizuje a částečně i přebaluje. Z celkem 26 knihoven má jedna knihovna plnohodnotnou verzi AKS Clavius, ostatní knihovny jsou připojeny v systému s pomocí REKSu, případně jsou těsně před dovršením tohoto kroku. Díky dotaci z MK ČR v roce 2012 je automatizace knihoven na Teplicku téměř dokončena.

Revize proběhly v 6 knihovnách, zpravidla probíhaly v rámci rekatologizace, bylo revidováno 17 tisíc knihovních jednotek. V Košťanech proběhla rozsáhlá aktualizace a zároveň nová adjustace knihovního fondu.

Nákup knihovního fondu z prostředků obcí zajišťovala RK Teplice pro tři knihovny. Ostatním knihovnám, které si nové knihy pořizují samostatně, pak zajišťovala jejich zpracování.

Na úseku vzdělávání proběhlo tradiční pracovní setkání knihovníků přímo v jedné z obecních knihoven. Na podzim probíhá akce v teplické knihovně.

Kurzů práce s výpočetní technikou pro knihovníky z obcí se zúčastnilo 10 knihovníků. Školení zajišťovala krajská knihovna, prostory a techniku poskytla Regionální knihovna v Teplicích.

Metodická, poradenská a konzultační činnost se zaměřuje především na práci s programem Clavius REKS, odpisům zastaralé literatury, webové prezentaci knihoven a pomoci s projekty do grantového programu MK ČR.

Okres Ústí nad Labem – 118 430 obyvatel, rozloha 405 km², počet obcí 23

Knihovny v okrese: 1 krajská knihovna – 2,5 pracovníků na krajské i okresní regionální funkce, včetně servisu výpočetní techniky ve smluvních knihovnách
2 profesionální knihovny
20 neprofesionálních knihoven

Severočeská vědecká knihovna plní funkci pověřené knihovny pro okres Ústí nad Labem. Činnost okresního metodického oddělení (OMO) lze rozdělit do dvou částí. První a základní částí je péče o knihovní fond a data včetně všech prací, které s tím souvisí. Druhou částí je oblast metodické činnosti.

Péče o knihovní fond: pracovníce OMO nakupují a zpracovávají knihy do výměnného fondu z dotace RF a zároveň nakupují a zpracovávají knihy z prostředků obcí na základě dohod s obecními úřady, a to celkem pro 13 knihoven.

V souborném katalogu bylo k 31. 12. 2012 89 738 knih (41 140 titulů), 4 321 svazků brožur a 4 800 svazků periodik. Do souborného katalogu jsou doplňovány obrázky titulních listů nově zakoupených knih a anotace, obojí je příležitostně doplňováno i u starších svazků. 58% titulů má v záznamu náhled obálky.

V roce 2012 provedly pracovníce okresního metodického oddělení revize knihovních fondů v Chabařovicích, Trmicích, Velkém Chvojně a rovněž byl zrevidován výměnný fond. Aktivně se podílely na aktualizaci fondu v knihovně v Chabařovicích a Trmicích. Odepsáno bylo celkem 8 520 vyřazených knih.

Ve spolupráci s knihovnou MěK Trmice, která poskytla fotografie a texty, byla pro její webové stránky zpracována prezentace akce „Noc s Andersenem“.

Pro okresní metodické oddělení byly vytvořeny nové webové stránky. Webové stránky knihoven jsou průběžně aktualizovány.

V pololetí ukončila činnost knihovna ve Stadicích, v Chabařovicích byla zaučena nová knihovnice. V knihovně v Petrovicích byl díky grantu MKČR spuštěn výpůjční protokol Clavius REKS. V listopadu 2012 se uskutečnilo pravidelné setkání knihovníků okresu. Zúčastnilo se celkem 7 knihovnic.

Zřizovatelé knihoven byli na přelomu listopadu a prosince seznámeni s granty MK ČR, především o možnostech grantu VISK 3. Žádný úřad o podání grantu neprojevil zájem.

Metodička vykonává servis výpočetní techniky v knihovnách okresu a dále ve smluvních knihovnách v severovýchodních Čechách.

KRAJSKÁ KNIHOVNA

Krajské metodické oddělení plnilo s 0,5 pracovním úvazkem tyto hlavní úkoly:

- Zpráva o výkonu regionálních funkcí v kraji za rok 2011 se statistickými výkazy výkonu RF a výkazy s finančním vyúčtováním dotace za rok 2011 - pro NK ČR, MK ČR.
- Statistika knihovnických činností dle KULT V 12.01, Benchmarking
- Program internetizace knihoven (PIK). Krajská knihovna je kontaktním místem pro knihovny Ústeckého kraje.
- Žádost o poskytnutí dotace z Programu podpory zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven Ústeckého kraje na rok 2013 za krajskou a pověřené knihovny. Celková požadovaná výše dotace je 9 860 000,- Kč.
- Účast v projektu UZS – vzdělávání pracovníků kultury: „Zvýšení adaptability zaměstnanců podniků v profesních oborových a odvětvových sdruženích“.

Projekt internetizace knihoven - PIK

PIK - v roce 2012 pokračoval projekt pro přihlášené knihovny beze změn. Doporučení knihovnám - najít si jiné připojení a využít možností jednotlivých zřizovatelů knihoven. Přes ujišťování, že bude pokračovat připojení i po 27. 3. 2012 ještě dva roky, bylo počátkem roku 2013 sděleno, že PIK končí. Ke dni 28. března 2013 pozbude účinnosti smlouva mezi společností Telefónica Czech Republic, a. s., a Ministerstvem kultury, na jejímž základě jsou hrazeny poplatky za internetové připojení knihoven, které jsou zapojeny do tzv. Projektu internetizace knihoven. Zajištění připojení k internetu bude tedy po 28. 3. 2013 plně v kompetenci provozovatelů knihoven a Ministerstvo kultury se na realizaci a financování této činnosti včetně související administrativy po tomto datu již podílet nebude.

Statistika knihovnických činností dle KULT V 12.01

Proběhl sběr statistických dat z knihoven za rok 2011, byla provedena sumarizace a následná kontrola celokrajských sumářů. Data byla předána NIPOS.

Knihovna vydala v elektronické podobě Výsledky činnosti veřejných knihoven v roce 2011 – analýza statistických dat pro všechny profesionální knihovny v kraji.

Statistika výkonu regionálních funkcí za rok 2011 – sumarizace statistických výkazů z pověřených knihoven - celokrajský výkaz.

Statistický výkaz financování regionálních funkcí za rok 2011 – sumarizace výkazů z pověřených knihoven - celokrajský výkaz s komentářem.

Vzdělávání knihovníků, semináře a porady

V roce 2012 se uskutečnily 3 porady ředitelů a metodiků pověřených knihoven, na kterých byly řešeny aktuální problémy a úkoly.

Uskutečnilo se 8 vzdělávacích seminářů pro všechny knihovny regionu.

Témata seminářů byla: komunikace se čtenáři, digitální fotografie, novinářská čeština, problematika sluchově postižených, digitalizace v paměťových institucích Ústeckého kraje, trénování paměti, elektronické knihy a čtečky, současná britská literatura.

V rámci vzdělávání bylo organizováno a zajišťováno počítačové vzdělávání **VISK2** pro knihovníky Ústeckého kraje. V roce 2012 obdržela SVK grant ve výši 36 000,-Kč, celkem na 90 hodin výuky. Počítačové vzdělávání bylo zahájeno v červnu 2012. V SVK Ústí nad Labem v počítačové učebně proběhly tyto kurzy: Modul 6 – prezentace - Power Point, modul 6.1 – Vektorová grafika, modul 6.2 – Rastrová grafika, modul 7 – webové stránky-nadstavba, modul 4b- nadstavba – Excel 2010 a modul MLK2 a modul MLK2.1 - nadstavba 2010. V MěK Most se školil modul MLK2 – Základy a práce s Wordem, el. poštou a internetem. V Regionální knihovně v Teplicích proběhl kurz MLK 2.1 – nadstavba - opakování základů práce se soubory a internetem a modul 4b- nadstavba – Excel 2010.

Účast za jednotlivé okresy:

Chomutov – 6 účastníků, tj. 11%, Litoměřice – 3 účastníci, tj. 6%, Most – 11 účastníků, tj. 20%, Teplice – 21 účastníků, tj. 39%, Ústí nad Labem – 13 účastníků, tj. 24%.

Kurzů se v tomto roce nezúčastnili žádní pracovníci knihoven z regionu Děčín, Louny a Žatec.

Proškoleny byly celkem 54 knihovníků, z toho 16 z pověřených knihoven (30%), 9 z městských knihoven (17%), 16 z místních lidových knihoven (30%), 10 z SVK (19%) a 3 z jiných knihoven (6%).

Celkem se kurzů zúčastnili pracovníci z 24 knihoven, z toho 3 pověřené knihovny, 4 městské knihovny, 15 místních lidových, 1 krajská knihovna, 1 knihovna vysokoškolská.

Dotací VISK jsou proškoleni pracovníci všech typů knihoven v dovednostech práce s informační technikou tak, aby mohli poskytovat kvalifikovanou pomoc všem uživatelům knihoven při využívání informačních zdrojů a sítí.

Zlepšila se vzájemná spolupráce knihoven v oblasti komunikace, získávání, zpracování a sdílení informačních zdrojů.

Kontrola projektu SVK Ústí nad Labem

Projekt: 1699/2011/SOLK: Vzdělávání pracovníků knihoven v ICT v Ústeckém kraji.

Kontrolu provedla: Mgr. Z. Houšková - 9. 2. 2012

Doporučení z kontroly – pokračovat v kurzech základů počítačové gramotnosti a nadále získávat nové frekventanty z řad neprofesionálních knihovníků z malých knihoven Ústeckého kraje.

UZS – projekt vzdělávání pracovníků v kultuře

„Zvýšení adaptability zaměstnanců podniků v profesních oborových a odvětvových sdruženích“.

V prvním pololetí roku 2012 pokračovaly poslední kurzy. Kromě jazykových kurzů proběhly ekonomické kurzy a kurzy Moderní IT.

Byl vypracován návrh a připravena účast na pokračování jazykových kurzů a knihovnického inovačního kurzu, peníze nebyly přiděleny, proto se kurzy nekonaly a celý projekt byl 15.6.2012 ukončen.

Analýza mzdové, věkové a vzdělanostní struktury pracovníků knihoven v ČR.

Průzkum byl vyhlášen Národní knihovnou v červnu.

Šetření probíhalo formou webového dotazníku.

3. Hodnocení ekonomických ukazatelů

Rok 2012 byl osmým rokem financování výkonu regionálních funkcí Ústeckým krajem.

Krajská knihovna požádala Ústecký kraj o přidělení dotace na RF. Na základě zpracovaných dílčích projektů jednotlivých pověřených knihoven a projektu SVK byl zpracován „Projekt výkonu regionálních funkcí pro knihovny Ústeckého kraje v roce 2012“ ve výši 10 314 tis. Kč.

Rada Ústeckého kraje rozhodla o přidělení účelové neinvestiční finanční dotace na plnění regionálních funkcí ve výši 8 000 tis. Kč. Tato částka byla rozdělena mezi 7 pověřených knihoven v kraji a SVK Ústí nad Labem, která plní současně krajskou a okresní funkci pověřené knihovny.

Krajský úřad uzavřel smlouvy přímo s pověřenými knihovnami o přidělení dotace na RF. Vyúčtování dotace je řešeno v příslušné smlouvě, s tím, že budou uznatelné náklady za 1. čtvrtletí 2012.

Pro pověřené knihovny je problematické zajistit regionální funkce do doby, než obdrží finanční prostředky na své účty.

Finanční prostředky obdržely knihovny v dubnu 2012 s tím, že mohly být čerpány od 1. ledna 2012.

Rozdělení dotace na rok 2012:

Pověřená knihovna	dotace RF 2012 (Kč)
Děčín	1 630 000
Chomutov	1 010 000
Litoměřice	1 570 000
Louny	745 000
Žatec	325 000
Most	710 000
Teplice	990 000
Ústí nad Labem	1 020 000
Celkem	8 000 000

Okres Děčín

V dotaci na regionální funkce pro okres Děčín byly rozpočtovány nejvyšší částkou mzdové náklady, včetně zákonného pojištění na 4,6 pracovníků v MěK Děčín a na detašovaném pracovišti Varnsdorf.

Nejvýraznější podíl práce metodiků tvoří nákup, zpracování a distribuce stálých a výměnných fondů z prostředků obcí, které knihovna zabezpečuje pro 40 knihoven v regionu a výměnných fondů z prostředků dotace RF. Od obcí obdržela knihovna v roce 2012 částku 1 301 800 Kč. Z dotace RF bylo čerpáno 44 000 Kč na nákup knihovního fondu.

V nákladové položce materiál je spotřeba PHM na provoz služebního vozidla k metodickým návštěvám a rozvozu zpracovaného knižního fondu (33 469,-) a drobný nákup (2 837,-).

V položce Ostatní služby je zahrnuto stravné pro zaměstnance (18 704,-Kč) telefony a poštovné (15 176,-) a nájemné za detašované pracoviště pověřené knihovny ve Varnsdorfu, které obsluhuje severní část regionu (59 534,-).

Jiné ostatní náklady jsou náklady na zákonné pojištění odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu a 50% účast na pojištění motorového vozidla.

Problémy ve financování přináší zasílání finančních prostředků na RF až v měsíci v dubnu. Provoz výkonu regionálních funkcí je tak až do této doby dotován z prostředků MĚK Děčín.

Okres Chomutov

Smlouva o poskytnutí účelové dotace byla podepsána hejtmankou Ústeckého kraje 4. 4. 2012 a finanční prostředky byly na účet knihovny připsány dne 17. 4. 2012. Nákup knihovního fondu musel být do této doby zálohově dotován z rozpočtu SKKS Chomutov.

V SKKS Chomutov byla upravena místnost pro skladování a přípravu výměnných souborů knih, byl vyčleněn 1 počítač pro revizi a pro zaučování a proškolení dobrovolných knihovníků v knihovním systému REKS. Pro zkvalitnění a usnadnění práce při práci pro místní knihovny jsou používány notebooky. V letošním roce byl pořízen nový notebook na sledování výpůjček.

Knihovní fond MLK byl rozvážen a svážen služebním řidičem. Pro školení, zavádění knihovního systému a revizi knihovního fondu používali pracovníci osobní automobily (špatná dostupnost) a byly jim propláceny cestovní náhrady.

Z dotace RF byl hrazen nákup knih, nákup notebooku, energie, cestovné, mzdy a zákonné pojištění pro 2 pracovní úvazky. Ostatní provozní náklady tvoří náklady na pohonné hmoty. Z vlastních zdrojů byly hrazeny telefonní poplatky a nákup knihovního fondu.

Okres Litoměřice

Do výměnného fondu se nakupují knihy, AV media, časopisy podle různých zájmových skupin (vaření, móda, ruční práce, zahrádkářství, dětské časopisy) a několik titulů CD-romů s mluveným slovem.

Do metodického oddělení byly zakoupeny regály do skladu pro výměnné soubory, pracovní stoly a fotoaparát pro dokumentaci knihoven a jejich akcí.

Ve spotřebě materiálu je kromě nákupu drobného materiálu zahrnuta i spotřeba PHM. Byla doplněna nabídka společenských her, kterou využívají k zapůjčení především knihovnice pro práci s dětmi a mládeží.

Spotřeba energie je podíl z celkové plochy budovy.

Ostatní služby:

Nákup knihovnických služeb – školení

Nákup licencí na elektronické zdroje – AKS Clavius REKS pro MK (do 50 000 svazků a na 200 000 svazků) a upgrade pro metodiku.

Dále jsou zde uvedeny poplatky za telefony, poštovní poplatky a poplatky za kopírovací služby.

Financování regionálních funkcí z jiných zdrojů:

Pověřená knihovna nakoupila a zpracovala fond pro 3 městské knihovny - Ústěk, Terežín a Budyně nad Ohří ve výši 130 000,- Kč a rovněž zpracovávala knihy nakoupené z prostředků obcí do jejich vlastních fondů pro 30 místních knihoven. Zřizovatelé na zpracování fondu z vlastních rozpočtů nepřispívají.

Okres Louny

• obvod Louny

Nejvyšší částku z dotace tvoří náklady na nákup knihovního fondu.

Pro metodiku byl zakoupen notebook a fotoaparát. Zbývající položkou je nákup drobného materiálu (obalová folie, knižní lístky a kancelářské potřeby).

Spotřeba energie je 10% podíl na spotřebě elektřiny, vody a plynu v budově MěK Louny.

Ostatní služby zahrnují náklady na dopravu - zajištění cirkulace výměnného fondu – osobní automobil combi, náklady na provoz účtuje majitel auta (zřizovatel Město Louny).

Servis výpočetní techniky jsou poplatky za vzdálené servisy při úpravě regionálních dat v Claviu a stálá údržba výpočetní techniky. Byl zakoupen modul revize knihovního fondu a byla rozšířena licence software na katalogizaci knih, map a hudebnin a na výměnné soubory v Claviu. Dále jsou zde zahrnuty poplatky za telefon, internetové připojení a poštovné (11 889,- Kč). Na vzdělávání – kurzy pro knihovníky v regionu bylo vyčerpáno 5 000,- Kč.

Mzdové náklady jsou mzdy přepočtené na 0,6 přepočteného pracovníka. Jiné ostatní náklady je zákonné pojištění zaměstnanců podle objemu vykázaných hrubých mezd.

• obvod Žatec

Dotace poskytnutá na základě rozhodnutí Zastupitelstva Ústeckého kraje ze dne 22. 2. 2012 byla čerpána od data jejího poskytnutí do data 31. 12. 2012.

Knihovna zajišťuje výkon RF z finančních prostředků dotace z Ústeckého kraje a současně využívá i finančních prostředků obcí. Pro rok 2012 byla smlouva o poskytování knihovnických služeb a sdružení finančních prostředků uzavřena pro šest základních knihoven regionu a jednu pobočku. Na výměnný fond přispěly obce částkou 43934,- Kč.

Z dotace na regionální funkce pro obvod Žatec bylo hrazeno 0,5 pracovního úvazku na výkon odborného pracovníka RF a 0,05 úvazku účetní organizace.

V roce 2012 se kromě knihovního fondu nakupovaly kancelářské potřeby (556,-Kč) a materiál potřebný při zpracování dokumentů (5062,-Kč).

V částce služeb jsou kromě dopravy a servisu výpočetní techniky, kdy se jedná o periodický servis a údržbu DHM a DNHM pro pracoviště RF, zahrnuty poplatky za připojení k internetu a služby www, poštovné a telefonní poplatky.

Spotřeba energie je podíl nákladů knihovny. Jiné ostatní náklady jsou pojištění zařízení a majetku.

Okres Most

Dotace na regionální funkce pro okres Most byla použita na nákup materiálu - knihovního fondu a kancelářských potřeb, na mzdové náklady, na sociální pojištění a sociální náklady a na pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za úraz.

Pohonné hmoty, podíl na spotřebě energie, telefon, internetové spojení, poštovné a nájemné knihovna za oddělení RF nevyčísli.

Metodika zajišťovala zpracování knihovního fondu, pořízeného z prostředků obcí. Celkem bylo zpracováno 225 svazků, 6 obcí nakoupilo knihy celkem za 46 703,- Kč.

Vzhledem k tomu, že si obce nakupují sami a ani nepřispívají na zpracování, není toto číslo uvedeno ve výkazu financování RF.

Okres Teplice

Dotace zahrnuje především mzdy a nákup knihovních jednotek do výměnného fondu, který tvoří knihy a periodika. Všeobecný materiál jsou základní kancelářské potřeby a materiál pro adjustaci knih.

Ve spotřebě materiálu je i nákup všeobecného materiálu např. folie na balení knih, ruční scanner na čtení čárových kódů a rozřaďovače knihovního fondu.

Spotřeba energie je podílem na spotřebě energií knihovny (výše podílu je řešena interní směrnici).

V Ostatních službách je zahrnut pronájem knihovního systému Clavius po uplynutí 5 let od jeho pořízení, vnitřní směrnici knihovny je řešena výše podílu úseku RF a dále poštovné a telekomunikační poplatky.

Knihovna pořídila poslední 3 licence AKS Clavius REKS, využila finanční prostředky z programu VISK3, ve kterém získala 25 000,- Kč.

Ostatní osobní náklady – odměna z dohody o pracovní činnosti řidiče – rozvoz a svoz knih výměnného fondu, metodické návštěvy, retrokatalogizace a revize.

Okres Ústí nad Labem

Z dotace na regionální funkce byly rozpočtovány náklady na personální zabezpečení krajské metodické oddělení (0,5 pracovníka). Okresní metodické oddělení (2 pracovníci).

Pro regionální funkce v rámci okresu byly rozpočtovány prostředky na nákup knih do výměnného fondu, nákup drobného materiálu – folie, štítky apod., zabezpečení rozvozu výměnných souborů.

Knihovna zajistila nákup, zpracování a distribuci knihovního fondu, pořízeného z prostředků obcí pro 9 knihoven ve výši 166 400,- Kč. Celkem bylo nakoupeno 937 svazků. Některé knihovny si nakupují sami a knihy zpracovává metodické oddělení – jednalo se o 1 906 svazků.

Část prostředků byla vyčerpána na vzdělávací aktivity a cestovní náklady.

Všechny pověřené knihovny řádně a v termínu vyúčtovaly přidělenou dotaci na výkon regionálních funkcí.

4. Celkové zhodnocení

Dotace na podporu výkonu regionálních funkcí nebyla již 7 let navýšena, dosáhla opět částky 8 mil. Kč a je o 2 314 tis. Kč menší, než by pověřené knihovny na plné zajištění RF reálně potřebovaly. Nadále trvá snížení pracovních úvazků a rozsahu služeb, které pověřené knihovny poskytují.

Snížen byl i objem finančních prostředků určených na nákup knihovního fondu pro výměnné soubory. Knihovny pořizovaly hmotný a nehmotný majetek jen v nejnútnejších případech, kdy by byla omezena činnost v rámci RF.

Pověřené knihovny se zaměřují na rekatalogizaci knihovního fondu neprofesionálních knihoven a budování souborného katalogu příslušných regionů. Při rekatalogizaci dochází k aktualizaci, značení a přebalování knih. Dochází tak

k výraznému zlepšení celkového dojmu z venkovských knihoven. Zpracovaný knihovní fond je pak vystaven na webových stránkách příslušné knihovny. Takto zpracované fondy umožňují nesrovnatelně rychlejší provedení revizí v jednotlivých knihovnách. Souborný katalog je dokončený v okrese Chomutov a v okrese Ústí nad Labem, dokončuje se v okrese Teplice, pracuje se na něm v okresech Děčín, Litoměřice.

Pracovníci pověřených knihoven pomáhají obcím a knihovnám s využitím grantů určených knihovnám. Úspěšně se daří zavádět automatizovaný výpůjční systém díky grantu MK ČR VISK3. Chomutovská knihovna je první pověřenou knihovnou v Ústeckém kraji, která měla vybudován souborný katalog všech knihoven regionu a všechny knihovny jejího regionu jsou díky grantu MK ČR VISK3 automatizované pomocí AKS Clavius REKS. Regionální knihovna Teplice byla koncem roku 2012 těsně před dokončením připojení všech knihoven ve svém regionu.

Budování výměnných fondů a jejich cirkulace přináší větší a pestřejší nabídku knih i časopisů s dlouhodobější aktuálností. V malých knihovnách, i díky postupnému vzdělávání neprofesionálních pracovníků a zavádění výpočetní techniky, vzrůstá kvalita poskytovaných služeb veřejnosti i v malých obcích.

V knihovnách, kde internet není, je přístup k němu zabezpečen na obecních úřadech (a takto jsou doplněny i výpůjční řády). Z jedenácti samostatných neprofesionálních knihoven se i proto staly pobočky. Většina neprofesionálních knihoven má své webové stránky.

Cíle RF se v zásadě podařilo splnit i v roce 2012 a to i s podporou ředitelů pověřených knihoven, kteří část nákladů úseku regionálních služeb (nájmy, energie, pohonné hmoty, spotřební materiál) neúčtují v plné výši.

Problémy ve financování přináší zasílání finančních prostředků na RF až ve druhém čtvrtletí příslušného roku. Provoz výkonu regionálních funkcí je do té doby dotován z prostředků PK, čímž se knihovny dostávají do problému s financováním a fungováním RF.

Zpracovala: V. Řeháková
5. 3. 2012

Přílohy:

- Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí 2012 – Sumář za Ústecký kraj
- Statistické výkazy výkonu regionálních funkcí 2012 - jednotlivé pověřené knihovny
- Statistický výkaz financování výkonu regionálních funkcí 2012 - Sumář za Ústecký kraj
- Statistické výkazy financování výkonu regionálních funkcí 2012 – jednotlivé pověřené knihovny